

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАЙ (1982 йил) ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА!

Илгор тажриба- ишлаб чиқаришга

МЎЛ-КЎЛ САБЗАВОТ, МЕВА, УЗУМ

САМАРҚАНД РАЙОНИДАГИ «ЛЕНИН БАЙРОҒИ» КОЛХОЗИНИНГ АЪЗОЛАРИ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАЙ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИГА ЖАВОБАН ЯҚИН КЕЛАЖАҚДА САБЗАВОТ, ҚАРТОШКА, МЕВА, УЗУМ КАБИ ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ БИР ЯРИМ-ИККИ БАРАВАР КУПАЙТИРИШГА ҚАРОР ҚИЛДИЛАР

Самарқанд райони хўжаликлари сабзавот, картошка, мева ва узум етиштиришга ихтисослашган. Район меҳнаткашлари республикамизнинг илғор саноат ва маданий марказларидан бири бўлган Самарқанд шаҳри аҳолисини ана шу озиқ-овқат маҳсулотлари билан йил сайин кўпроқ таъминламоқдалар, Москва, Ленинград, мамлакатнинг бошқа саноат марказлари, Сибирь ва Узоқ Шарқ меҳнаткашларига ноз-неъматлар жўнатишни оширяптилар.

Бу соҳада йиллик «Ленин байроғи» колхозини алоҳида ўрин эгалламоқда. Бу ерда сугориладиган ерлардан самарали фойдаланиб, унинг ҳар гектаридан тобора кўпроқ ҳосил олишга эришиляпти. Утган йили қарийб 15500 тонна сабзавот ва картошка, 2900 тоннадан зиёд мева ҳамда узум, 854 тонна сут, 133 миң донга туҳум етиштирилди. Давлатга салкам икки миллион сўмлик маҳсу-

лот сотилди. Ишлаб чиқаришдан 628 миң сўмдан зиёд соф фойда олинди.

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларини собиққадалик билан амалга ошираётган колхоз меҳнаткашлари партия Марказий Комитетининг 1982 йилги май Пленуми қарорларини юксак кўтаринки руҳ билан қарши олдилар. Улар КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев Пленумда қилган докладыда берган доно маслаҳатлар ва йўл-йўриқларини, СССРнинг Озиқ-овқат программасини ўз фойдаланишининг жанговар қўлланимаси деб қабул қилдилар. 1985 йилга бориб сабзавот ва картошка етиштиришни 18 миң 900 тоннага, мева ва узумни — 5500 тоннага, сутни — 1050 тоннага, туҳумни — 200 миң донга етказиш, яқин келажакда эса маҳсулотнинг миқдорини бир ярим-икки баравар кўпайтириш мўлжалланмоқда.

риб миң тонна кўпайтириш назарда тутилган. Йил бошида белгиланганидек, гектардан 433 центнердан сабзавот, деярли бутурги миқдорда картошка, мева ва узум олинганлигига бунга эришиш мумкин. Ленин мажбуриятимизда 18 та сабзавотчилик бригадасининг олтитасида бу йил гектаридан намида 450 центнердан, тўрттасида 500—550 центнердан, қолган саник бригадаларда бу йил колхоз бўйича белгиланган даражада ҳосил олиш мўлжалланаётгани, ҳосилга кирган боллар майдон 50 гектар кенгайтирилди. 1985 йилга бориб икки марта кўпайди, яъни 2500 тонна мева ва 3000 тоннага яқин узум етиштирилади.

ЕР-БОЙЛИК МАНБАИ

Колхоз меҳнаткашлари икки беш йилликдан буён ишлаб чиқаришни муқобил ривожлантириб, маҳсулот етиштиришни муттасил кўпайтириб келмоқдалар. Хўжалик бош иқтисодчиси Абдурахмон Маҳсумов тайёрлаб берган маълумотда кўрсатилишича, 1976 йили 391 гектар ерда сабзавот, 37 гектар ерда картошка, 180 гектар ерда мева ва шунча майдонда узум етиштирилган. Лекин ҳосилнинг баракаси бўлмаган. Қабул қилинган мажбурият у ёрда турсин, ҳатто давлат плани ҳам бажарилмаган. Чунки ҳар гектар ердан фақат 281 центнердан сабзавот, 99,5 центнердан картошка, бор-йўғи 32 центнердан мева ва 49 центнердан узум олинган.

Бош агроном Усмон Қодиров бунинг сабабини қуйидагича изоҳлади: сугориладиган ерлардан самарали фойдаланиш, унинг ҳар гектаридан кўпроқ ҳосил олиш зарурлиги ҳақида ўйламаслик етиб бериб, ўз вақтида шугор қилинмасди, етарли равишда ўғитилмасди, дам олиб кучини тинчмасди. Тупроқнинг унумдорлигини ошириш ҳақида жон кўйилмасди. Сабзавот ва картошка белгиланган мўлдатларда экинмасди. Экинлар, бот ва тоқордор агро-техника қондалари асосида сифатли парвариш қилинмасди.

Илгори шу колхозда бош агроном, сўнг кўшни қолоқ колхозда раис бўлиб ишлаб, уни илгорлар даражасига кўтарган, тажрибали, ташаббускор Толиб Норбоев правление раиси, Абдурауф Давронов партия ташкилотининг секретари қилиб сайланган ва олий маълумотли мутахассис Усмон Қодиров бош агроном қилиб тайинланганда сўнг эҳвол кескин ўзгарди. Колхоз аъзолари ўз йилгилиларидан Т. Норбоевга ишонч билдириб, правление раиси қилиб сайлаганларидан у ишлаб чиқаришни юксалтириш, хўжалиқни илгорлар даражасига кўтариш чораларини кўради деб умид қилган эдилар. Ингилишда жуда кўп киши чиқиб гапирди. Қолоқлик сабаблари очиб ташланди. Фойдали фикр-мулоҳазалар айтилиб, таклифлар киритилди. Ингилиш охирида янги раис ҳам сўз олиб, қисқа, аммо кескин гапирди.

— Ҳамма илат, — деди у, — тупроғи олтинга тенг сугориладиган ерлардан яхши фойдаланилмаётганлигида. Бу соҳада жиддий ўзгариш ясаш керак. Бундан кейин ерга нотўғри муносабатда бўлишга йўл қўймаймиз. Ерга бўлган муносабатни тубдан ўзгартирмасдан ҳосилдорлигини ошириш ва маҳсулот етиштиришни кўпайтириб бўлмайди. Кўзда ер ҳосилдан чўқур ва сифатли шугор қилиш, дам олдириш, кучини тиклаш, кўпроқ ўғитлаб, тупроқнинг унумдорлигини ошириш лозим. Шунда унинг умри беркорга ўтмайди, кўтилган ҳосил олинади. Раис колхоз аъзолари, мутахассислари ва раҳбарлари олдига турган энг асосий вазифани мана шундай тушунар, уни ҳамма чўқур англаб олишини истарди. У бунга эришди. Эртасига раис партокм секретари ва бош агрономини енга олиб, далами, бот ҳамда тоқордорларни айланиб чиқди. Сабзавот экинлари экинладиган карталарнинг майдони ўрта ҳисобда ярим гектардан, бот ва тоқордор беш гектардан ошмасди. Ай-

«Асосий диққат-этибор қолоқ колхозлар ва совхозларнинг хўжалик фаолиятини яхшилашга қаратилсин, токи яқин орада ишлаб чиқаришнинг барқарор ва юқори суръатлар билан ўсиши таъминлансин. Ҳар бир зарар келтирадиган ва паст рентабелли колхоз ва совхозда деҳқончилик ва чорвачиликни бошқаришни, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ҳамда қорамоллар ва паррандалар маҳсулдорлигини ошириш юзасидан конкрет тадбирлар амалга оширилсин». МУЎЖАЛЛАНГАН ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИДАН).

КАМЧИЛИКЛАР ҲАМ ЙЎҚ ЭМАС

Лекин, дейиши қолоқ раҳбарлари, юқорида айтилганлардан ишимизда камчиликлар, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш резервлари йўқ, деган маъно келиб қиймади. Экинларнинг ҳосилдорлиги, хусусан сингирлар ва товуқларнинг маҳсулдорлигини яна анча ошириш, ишлаб чиқаришни ихтисослаштиришни охирига етказиш лозим. Аниқсика, картошка етиштиришни кўпайтириш керак. Утган йили белгиланганидан 7 гектар кам картошка экинди. Гарчи ҳосилдорлик 1980 йилдаги нисбатан гектар бошига 25 центнер, яъни ҳосил эса 44 тонна ошган бўлса ҳам, картошка етиштириш плани бажарилмай қолди. Шунингдек, қорамолларнинг туёқ сонини ўстириш, туҳум етиштириш плани ҳам тўла ола этилмади. Ҳар бир товуқдан 85 дондангача туҳум, ҳар бир сингирдан 2754 килограмдан сут соғиб олинди. Бу оз.

Резервларга келганда шунга айтиш керакки, асосий экин ҳисобланган сабзавот 18 та бригадаларда етиштирилади. Бултур урта брига-

да. Бироқ ялли ҳосил камайибди. Чунки ҳосилдорликни ўтган йилдагига нисбатан 52 центнер, яъни маҳсулот ҳажмининг 700 тонна ошириш мўлжалланмоқда. Келгусида ҳосилдорлигини 450—475 центнерга етказиш назарда тутилмоқда. Бу—уддасидан чиқса бўлади, ҳар вақтида. Бултур энг кўп ҳосил олган Халим Узоқов, Ҳақим Раҳимов, Хосият Бахриева, Ҳаним Ризоқуллар бошлиқ бригадаларда бу йил 500—550 центнерлик маррани эгаллаш мўлжалланмоқда. Шер Эргашев бошлиқ бригада соҳибдорлар гектаридан 100 центнердан мева, Вафо Гафуров бошлиқ бригада коллективизм 150 центнердан узум етиштириш учун курашаётган. Хулоса шунки, ерсув шароити, моддий-техника таъминоти, икки кучи бир хил бўлган бошқа бригадаларда ҳам ҳосилдорлигини ана шу даражага етказиш мумкин.

Ихтисослаштириш ҳам ҳосилдорлигини оширишни ишончли резерв ҳисобланади. Бунга кўндалиги мисолдан кўриш мумкин. Мева етиштириш учта бригадаларда марказлашган. Аммо унинг иқтидорини ихтисослашган бўлиб, биттасида ҳам мева, ҳам сабзавот етиштирилади. Утган йили ихтисослашган бригадаларда гектардан 71—75 центнердан, ихтисослашмаган бригадаларда эса 60 центнердан ҳосил олинди. Бу бригада сабзавотдан ҳам жуда оза — гектардан 330 центнердан ҳосил олди. Келгуси йили бу бригадани фақат сабзавотчиликка ихтисослаштиришимиз.

Чорвачиликда ҳам худди шундай манзарани кўриш мумкин. Ҳамро Аҳадова,

Танишинг: мусобақа илгорлари. Суратларда: (юқорида, чапдан ўнгга) бу йил гектаридан 450—500 центнердан ҳосил олиш учун курашаётган илгор бригадаларнинг бошлиқлари Ҳаким Раҳимов ва Рабим Исмаиловлар. Пастда моҳир сабзавоткорлар Аҳмад Орипов ва Раҳим Ганиев помидорни консерва заводига жўнатиш учун тайёрлашмоқда.

Маҳкамой Рафиқова каби илгор сут соғувчилар утган йили ҳар бир сингирдан уч миң килограмм ва бундан ошириб сут соққани ҳолда, улар билан бир хил шароитда ишлаётган бошқа айрим соғувчиларнинг кўрсаткичи 2500 килограммга ҳам етмади. Агар улар ҳам ҳеч бўлмаसा колхознинг ўртача даражасига эришганлигидан етиштирилган сутнинг миқдори бир неча ўн тонна ошган бўларди. Қолаверса, сингирларнинг наслини яхшилаш даркор.

Яна бир масала. Ферма-мизда ҳаммаси бўлиб 482 бот қорамол, шу жумладан 320 бот сингир бор. Бу оз. Ҳозир 600 бот сингирга мўлжалланган чорвачилик комплекси қуриляпти. Келгусида сингир сонини икки баравар кўпайтиришимиз. Уларнинг зоти яхшиланаяпти. Бултур 100 бот қора-ола аотли қўнжаник сотиб олинган эди. Бу йил яна 50 бот сотиб оламиз. 1985 йилгача барча сингирлар қора-ола зотли бўлади. Бу сут етиштиришни икки-уч баравар кўпайтириш имконини беради. Озуғи қама келганда шунга айтиш керакки, имкони бўлса озунча экинлари майдонни кенгайтирилади. Өнг яхшии беда-зорлар ва бошқа экинларнинг ҳосилдорлигини ошириш керак. Мажкуд 104 гектар беданинг гектаридан намида 200 центнердан пичан олишга эришишни, манжа-жўхорини лавлагига ара-далаштириб экин, оралиқ экинлар етиштиришни йўлга қўйиш зарур. Шунда ҳозирги гектардан бир ярим — икки баравар кўп емишга эга бўлиш ва у билан кўпроқ молни боқиш мумкин бўлади.

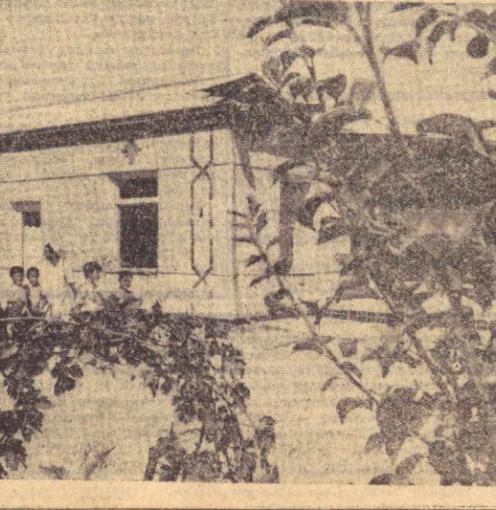
Маҳкамой Рафиқова каби илгор сут соғувчилар утган йили ҳар бир сингирдан уч миң килограмм ва бундан ошириб сут соққани ҳолда, улар билан бир хил шароитда ишлаётган бошқа айрим соғувчиларнинг кўрсаткичи 2500 килограммга ҳам етмади. Агар улар ҳам ҳеч бўлмаसा колхознинг ўртача даражасига эришганлигидан етиштирилган сутнинг миқдори бир неча ўн тонна ошган бўларди. Қолаверса, сингирларнинг наслини яхшилаш даркор.

Яна бир масала. Ферма-мизда ҳаммаси бўлиб 482 бот қорамол, шу жумладан 320 бот сингир бор. Бу оз. Ҳозир 600 бот сингирга мўлжалланган чорвачилик комплекси қуриляпти. Келгусида сингир сонини икки баравар кўпайтиришимиз. Уларнинг зоти яхшиланаяпти. Бултур 100 бот қора-ола аотли қўнжаник сотиб олинган эди. Бу йил яна 50 бот сотиб оламиз. 1985 йилгача барча сингирлар қора-ола зотли бўлади. Бу сут етиштиришни икки-уч баравар кўпайтириш имконини беради. Озуғи қама келганда шунга айтиш керакки, имкони бўлса озунча экинлари майдонни кенгайтирилади. Өнг яхшии беда-зорлар ва бошқа экинларнинг ҳосилдорлигини ошириш керак. Мажкуд 104 гектар беданинг гектаридан намида 200 центнердан пичан олишга эришишни, манжа-жўхорини лавлагига ара-далаштириб экин, оралиқ экинлар етиштиришни йўлга қўйиш зарур. Шунда ҳозирги гектардан бир ярим — икки баравар кўп емишга эга бўлиш ва у билан кўпроқ молни боқиш мумкин бўлади.

Маҳкамой Рафиқова каби илгор сут соғувчилар утган йили ҳар бир сингирдан уч миң килограмм ва бундан ошириб сут соққани ҳолда, улар билан бир хил шароитда ишлаётган бошқа айрим соғувчиларнинг кўрсаткичи 2500 килограммга ҳам етмади. Агар улар ҳам ҳеч бўлмаसा колхознинг ўртача даражасига эришганлигидан етиштирилган сутнинг миқдори бир неча ўн тонна ошган бўларди. Қолаверса, сингирларнинг наслини яхшилаш даркор.

Маҳкамой Рафиқова каби илгор сут соғувчилар утган йили ҳар бир сингирдан уч миң килограмм ва бундан ошириб сут соққани ҳолда, улар билан бир хил шароитда ишлаётган бошқа айрим соғувчиларнинг кўрсаткичи 2500 килограммга ҳам етмади. Агар улар ҳам ҳеч бўлмаसा колхознинг ўртача даражасига эришганлигидан етиштирилган сутнинг миқдори бир неча ўн тонна ошган бўларди. Қолаверса, сингирларнинг наслини яхшилаш даркор.

Хўжалиқни социал ривожлантиришга катта этибор бериляпти. Суратда: марказий болалар боғчаси. Саҳифадаги суратларни Ф. Алиев олган.

ИСТИҚБОЛ УФҚЛАРИ

— Колхозимизнинг келажак порлоқ, дейди правление раиси Т. Норбоев. Иқтисодимиз берган маълумотлардан ўн биринчи беш йиллик таъбирлари бундан қарийб икки йил олдин белгиланган эди. Экинликда унга ўзгаришни кўриштириш керак бўлиб қолди. Ишлаб чиқаришни юксалтиришни ҳозирги суръатини шунга тақозо этамоқда. У йилги белгиланганига нисба-

тан илдамроқ суръатлар билан ривожланипти. Бунга кўндалиги мисолдан кўриш мумкин. Бултур план бўйича ҳаммаси бўлиб 15869 тонна сабзавот, картошка, мева ва узум етиштирилиши керак эди. Амалда эса бултурдан 1589 тонна кўп маҳсулот олинди.

Қабул қилинган мажбуриятга биносан бу йил маҳсулотнинг ялли ҳажмининг ўтган йилдагига нисбатан қа-

Сабзавотчиликка мўлжал-

